

## ***Агнешка Шлюбовска – Статистичні бази даних як джерело інформації в умовах кризи***

*«Наука схожа на величезне море. Чим більше ви п'єте, тим більше відчуваєте спрагу».*

Стефан Жеромський – польський письменник, драматург і публіцист, що жив на межі XIX-XX ст.

Статистика є універсальною мовою науки і практики. Вона впливає на багато аспектів нашого життя. Статистики підтримують науковців, інженерів та економістів і осіб, які приймають рішення, надаючи емпіричний матеріал, який дозволяє проводити спостереження і розуміння зв'язків між зібраними даними.

Статистика (нім. Statistik, «дослідження фактів і громадських діячів», від лат. statisticus, «політичний, що стосується політики», від status, «держава, стан») — наука, яка цікавиться методами отримання та представлення, а також перш за все це аналіз даних, що описують явища, в тому числі масові.

Публічна статистика – система збору статистичних даних, нагромадження, зберігання та обробки зібраних даних, а також оголошення, надання та поширення результатів статистичних досліджень як офіційних статистичних даних.

Найважливішим завданням державної статистики є інформування суспільства, органів державного управління та суб'єктів господарювання про демографічну, економічну, соціальну та природну ситуацію.

Надійні, незалежні та якісні статистичні дані особливо важливі під час кризи, коли необхідно приймати найважливіші рішення.

Принципи статистики були відкриті ще в давнину і саме тоді їх почали застосовувати на практиці. У той час статистика використовувалася в основному для проведення переписів населення. Сліди першого перепису можна знайти в Старому Завіті в Книзі Чисел, коли Мойсей вивів ізраїльський народ з Єгипту. Відносно систематично проводилися переписи в Стародавньому Римі. Маючи інформацію про населення, було легше керувати державою та відповідно планувати. Перші новітні переписи населення були проведені в скандинавських країнах (наприклад, у Швеції в 1749 році). У США перший перепис населення відбувся у 1790 р., а в Польщі — у 1789 р. На початку XIX ст. перші переписи були проведені також у Великій Британії, Франції, Пруссії та Австрії.

Приблизно до середини XIX століття термін «статистика» означав набір даних про стан країни, поданий у формі таблиці. У якийсь момент мати базові дані стало недостатньо, особливо в економіці, яка дедалі стрімко почала зростати. Виникла необхідність не тільки удосконалити методи збору даних, а й їх опису та аналізу. Це збіглося з бурхливим розвитком математичних методів, особливо теорії ймовірностей.

Поки що статистика має схоже призначення, вона використовується для проведення досліджень різних соціальних та економічних явищ. У медичних, природничих, економічних і соціологічних науках статистика вже давно є основним інструментом роботи. Достатньо озирнутися навколо – ефект від її використання помітний всюди. Оцінка кредитоспроможності, розрахунок страхових ставок, пенсій та пенсій за станом здоров'я, оцінка економічного становища країн і підприємства, оцінка ризику захворювання, безпеки та ефективності ліків і вакцин, проектування систем охорони здоров'я, вивчення попиту на даний продукт, ефективності та дефектів виробництва, управління ресурсами, вивчення зміни клімату, оцінка рівня забруднення – це лише приклади використання статистики.

Статистика використовується в багатьох галузях знань, у деяких з них настільки інтенсивно, що вона має власну термінологію та спеціальні методи. З часом виникли галузі, які межували зі статистикою та іншими науками. До них належать:

- Біометрія
- Демографія
- Економетрія
- Статистична механіка
- Психометрія
- Статистична соціологія
- Економічна статистика

Одним із основних, загальнодоступних, загальнонаціональних елементів державної інформаційної системи – з комплексними ресурсами даних, що забезпечують необхідний рівень інформаційної безпеки суспільства, економіки та держави – є державна статистика. Її завдання – збирання та надання статистичних даних, що характеризують соціально-економічні явища та процеси, а також надання інформації, необхідної для поточних аналізів і прогнозів.



Завданням державної статистики є доступ до достовірної, об'єктивної та систематичної інформації для суспільства, органів державної та громадської влади і суб'єктів національної економіки про економічний, демографічний і соціальний стан країни, стан навколишнього природного середовища.

Ця інформація є результатом статистичних досліджень, які охоплюють практично всі сфери соціального та економічного життя. Постійне виконання цього завдання можливе шляхом збору та зберігання даних, їх обробки та, зрештою, надання широкому колу одержувачів. Доступ до статистичних даних у Польщі є відкритим і безкоштовним.

Найважливішими завданнями офіційної статистики є:

- Проведення статистичних досліджень – надійних, об'єктивних, професійних, незалежних;
- Збір даних – збір, зберігання, обробка;
- Підготовка результатів статистичних досліджень – оголошення, надання, розповсюдження;
- Проведення загальних переписів – сільськогосподарських переписів, переписів населення та переписів житла;
- Обмін і розповсюдження статистичної інформації;
- Популяризація знань про статистику – інформація, поширення;
- Статистична освіта – уроки, заняття зі студентами, стажування, олімпіади;
- Статистичні міжнародні порівняння;

- Співпраця з численними зацікавленими сторонами.

Отримувачами діяльності офіційної статистики є широке коло користувачів статистичних досліджень та зацікавлених сторін. До них належать, серед іншого: наукові спільноти, викладачі, підприємці та працівники державного управління. Іноземні та міжнародні організації використовують статистичні дані. Результати досліджень державної статистики мають вплив на місцеву громаду, неурядові організації, а також приватний і державний сектори.

Користувачами національних статистичних даних є:

- Міністерства та центральні органи влади;
- Підприємці, роботодавці, інвестори, асоціації виробників;
- Профспілкові організації;
- ЗМІ – преса, радіо, телебачення, інформаційні портали;
- Місцеві органи влади (державна влада та місцеве самоврядування);
- Наукові та освітні установи, дослідники та студенти;
- Центральний банк, фінансові та страхові установи;
- Фізичні особи;
- Інші користувачі – статистики, які проводять вторинні дослідження або беруть участь в інтеграційних дослідженнях.

Міжнародними користувачами статистичних даних є:

- Організація Об'єднаних Націй (ООН);
- Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР);
- Євростат – Статистичне управління Європейського Союзу;
- Міжнародний валютний фонд (МВФ);
- Європейський центральний банк (ЄЦБ);
- Роботодавці та іноземні інвестори;
- Закордонні наукові установи;
- Іноземні ЗМІ – преса, радіо, телебачення.

Найважливішими документами, що становлять фундаментальні статистичні принципи в Польщі, є:

**Конституція ст. 5** – Республіка Польща захищає незалежність і недоторканність своєї території, гарантує свободи і права людини і громадянина, а також безпеку громадян, захищає національну спадщину і забезпечує захист навколишнього середовища, на основі принципу сталого розвитку.

**Закон про державну службу** – Під час виконання службових обов'язків працівники служб державної статистики зобов'язані дотримуватися правил, що містяться в Законі про державну службу. Робота організована відповідно до Принципів етики корпусу державної служби.

**Закон про державну статистику** – Правовою основою для функціонування офіційної статистики є Закон від 29 червня 1995 року про державну статистику. Він визначає принципи, що впливають із місії офіційної статистики, і створює підстави для проведення статистичних досліджень, результати яких є офіційними статистичними даними. Закон про державну статистику визначає організацію та спосіб проведення досліджень, а також обсяг відповідних зобов'язань.

**Європейський статистичний кодекс** – це основа загальної системи якості Європейської статистичної системи та інструмент саморегулювання, що базується на 16 принципах. Вони стосуються інституційного середовища, статистичних процесів і результатів статистичних досліджень. Це документ, у рамках якого співпрацюють Євростат, національні статистичні органи країн Європейського Союзу та держав-членів ЄАВТ (EFTA). Основою співпраці є висока якість незалежних статистичних даних, що надаються на європейському, національному та регіональному рівнях. Інформація надається з метою прийняття соціальних та економічних рішень і проведення наукових досліджень.

Найважливішими принципами міжнародної статистики є:

- Принципи Кодексу практики європейської статистики;
- Основні принципи офіційної статистики;
- Рекомендації ОЕСР (OECD);
- Статистична таємниця.

Кодекс практики європейської статистики є основою для спільної системи якості Європейської статистичної системи. Він був ухвалений Комітетом зі статистичних програм 24 лютого 2005 року та затверджений Повідомленням Комісії до Європейського Парламенту та Ради щодо незалежності, довіри та підзвітності національних статистичних органів і органів Європейського Союзу 25 травня 2005 року.

ЕКПС було переглянуто Комітетом Європейської статистичної системи (ESSC) у 2011 та 2017 роках. Діючу версію Кодексу було схвалено Комітетом Європейської статистичної системи 16 листопада 2017 року. Це інструмент саморегулювання, заснований на 16 принципах, які стосуються

інституційного середовища, статистичних процесів та результатів статистичних досліджень.

#### 1. Професійна незалежність.

Професійна незалежність статистичних органів від інших політичних, регулятивних чи адміністративних департаментів чи органів, а також від організацій приватного сектору забезпечує достовірність європейської статистики.

##### 1. bis Координація та співпраця.

Національні статистичні служби та Євростат забезпечують координацію всієї діяльності з опрацювання, створення та поширення європейської статистики на рівні національної статистичної системи та Європейської статистичної системи відповідно. Статистичні органи активно співпрацюють у рамках партнерства Європейської статистичної системи для забезпечення розробки, створення та поширення європейської статистики.

##### 2. Дозвіл на збір даних і доступ до даних.

Статистичні органи прямо уповноважені законом збирати та отримувати доступ до інформації з багатьох джерел даних для цілей європейської статистики. Органи державного управління, підприємства, домогосподарства та всі громадяни можуть мати юридичне зобов'язання надавати доступ або надавати дані для європейської статистики на запит органів, що працюють із статистичними даними.

##### 3. Відповідний обсяг ресурсів.

Ресурси, які є в розпорядженні статистичних органів, достатні для задоволення вимог європейської статистики.

##### 4. Зобов'язання щодо забезпечення належної якості.

Статистичні органи зобов'язуються забезпечити якість. Вони систематично та регулярно визначають сильні та слабкі сторони, щоб постійно покращувати якість процесів та результатів.

##### 2. Конфіденційність статистики та захист даних.

Конфіденційність постачальників даних і конфіденційність наданої ними інформації, використання цієї інформації виключно для статистичних цілей, а також для безпеки даних

## 2. Неупередженість та об'єктивність.

Статистичні органи розробляють, створюють і поширюють європейську статистику відповідно до принципу наукової незалежності та в об'єктивний, професійний та прозорий спосіб, забезпечуючи однакове ставлення до всіх користувачів

## 3. Надійна методологія.

Основою якості статистики є надійна методологія. Це вимагає відповідних інструментів, процедур і спеціальних знань.

## 4. Відповідні статистичні процедури.

Основою якості статистики є відповідні статистичні процедури, які використовуються в усіх статистичних процесах

## 2. Уникнення надмірного навантаження на респондентів.

Навантаження на респондентів відповідає потребам користувачів і не є надмірним для респондентів. Статистичні органи контролюють навантаження на респондентів і встановлюють цільові рівні для його зменшення з часом.

## 3. Рентабельність.

Ресурси використовуються ефективно

## 4. Придатність.

Європейська статистика відповідає потребам користувачів.

## 5. Точність і надійність.

Європейська статистика точно і достовірно відображає реальність.

## 6. Актуальність і пунктуальність.

Європейська статистика публікується вчасно та пунктуально

## 14. Узгодженість і порівнянність.

Європейська статистика послідовна всередині країни та в часовому вимірі та порівнюється між регіонами та країнами; можна комбінувати та спільно використовувати пов'язані дані з різних джерел даних.

## 15. Доступність і прозорість.

Європейська статистика повинна бути представлена в чіткій і зрозумілій формі, поширюватися у спосіб, який є відповідним і зручним для

одержувачів і відповідно до принципу неупередженості, разом з відповідними метаданими та вказівками

У 1992 році Європейська економічна комісія ООН (ЄЕК ООН) прийняла Фундаментальні принципи офіційної статистики (FPOS), які становлять глобальні контрольні показники, затверджені Генеральною Асамблеєю ООН. Ці принципи лежать в основі роботи виробників офіційної статистики: від того, як вони збирають, обробляють і зберігають дані, до того, як вони поширюють статистичні дані та спілкуються з тими, хто їх використовує. Принципи забезпечують незалежність від політичного впливу та передбачають право та обов'язок публічно реагувати на неправильне використання чи неправильне тлумачення статистики. Вони забезпечують довіру до державної статистики, що є основою для сталого розвитку та демократії.

10 основоположних принципів, які допомагають забезпечити довіру та достовірність офіційної статистики:

Принцип 1: актуальність, неупередженість і рівний доступ.

Державна статистика є незамінним елементом інформаційної системи демократичного суспільства, обслуговуючи владу, економіку та суспільство даними про економічну, демографічну та соціальну ситуацію та стан навколишнього природного середовища. З цією метою, щоб відповідати критеріям корисності та поважати право громадян на публічну інформацію, офіційні статистичні дані повинні складатися та надаватися національними статистичними службами в неупереджений спосіб.

Принцип 2: Професійні стандарти та етика.

Для того, щоб зберегти довіру до офіційної статистики, необхідно, щоб національні статистичні служби приймали рішення на основі суто професійних міркувань, включаючи наукові принципи та професійну етику щодо методів і процедур збору, обробки, зберігання та представлення статистичних даних.

Принцип 3: Підзвітність і прозорість.

Щоб полегшити правильну інтерпретацію даних, національні статистичні служби надають інформацію про статистичні джерела, методи та процедури відповідно до наукових стандартів.

Принцип 4: Запобігання зловживанню.



Національні статистичні служби мають право коментувати неправильне тлумачення та зловживання статистичними даними

Принцип 5: Джерела публічної статистики.

Дані для статистичних цілей можуть надходити з різних типів джерел, наприклад, статистичних досліджень або адміністративних реєстрів. Національні статистичні служби повинні обирати джерела з урахуванням якості, своєчасності, вартості та навантаження на респондентів.

Принцип 6: Конфіденційність.

Індивідуальні дані, зібрані національними статистичними службами для статистичних цілей, незалежно від того, чи стосуються вони фізичних чи юридичних осіб, є суворо конфіденційними та використовуються лише для статистичних цілей.

Принцип 7: Законодавство.

Законодавчі положення та інші заходи, які регулюють функціонування статистичних систем, оприлюднюються

Принцип 8: Координація.

Координація на національному рівні між статистичними службами та іншими органами, що створюють статистику, є важливою для досягнення узгодженості та ефективності статистичної системи.

Принцип 9: Застосування міжнародних стандартів.

Використання статистичними службами в кожній країні міжнародних визначень, класифікацій і методів сприяє узгодженості та ефективності статистичних систем.

Принцип 10: Міжнародна співпраця

Двостороннє та багатостороннє співробітництво в галузі статистики сприяє вдосконаленню систем офіційної статистики в усіх країнах.

Польща є членом ОЕСД з 1996 року. Місія ОЕСД полягає в пошуку та просуванні найкращих політичних та економічних рішень, спрямованих на покращення якості життя людей у всьому світі, відповідно до гасла «Краща політика для кращого життя»

ОЕСД тісно співпрацює з Україною понад 30 років, підтримуючи її амбітну програму реформ. З лютого 2022 року ОЕСД розширила, поглибила та

посилила свою взаємодію та співпрацю з Україною – наразі потенційним членом OECD. У лютому 2023 року в Києві було відкрито координаційний центр OECD -Україна.

7 червня 2023 року OECD та уряд України запустили чотирирічну національну програму, яка підтримуватиме порядок денний реформ, відновлення та реконструкції України. Департамент економіки OECD створив Український офіс для включення України до систем прогнозування та показників OECD.

Основним принципом статистики є статистична таємниця

Усі персональні дані, які обробляє офіційна статистика, є конфіденційними та підлягають особливому захисту відповідно до принципів, викладених у Законі про офіційну статистику та Законі про захист персональних даних. Персональні дані з моменту їх збору стають статистичними та становлять статистичну таємницю. Принцип статистичної таємниці є абсолютним, безстроковим, охоплює всі персональні дані та не передбачає жодних винятків, які б дозволяли від нього відмовитися. Працівники державних служб статистики, обліковці, статистичні інтерв'юери та інші особи, які працюють з офіційною статистикою, які мають безпосередній доступ до даних, зобов'язані суворо дотримуватись статистичної таємниці.

Перед початком роботи працівники державної статистики складають присягу:

*«Я обіцяю, що виконуватиму свою роботу для державної статистики з повною надійністю, відповідно до професійної етики статистика, і я зберігатиму конфіденційність індивідуальних даних, отриманих під час моєї роботи, від третіх сторін»*

(Стаття 10 Закону про державну статистику).

Дані, отримані під час дослідження, можуть використовуватися лише для статистичних досліджень, компіляцій та аналізів, а також для оновлення рамок статистичних досліджень, які проводяться службами державної статистики.

Передавати або використовувати дані, отримані в ході дослідження, для цілей, відмінних від зазначених, заборонено під страхом кримінальної відповідальності.

Закон про державну статистику передбачає санкції за порушення статистичної конфіденційності – відповідно до ст. 54, хто порушує статистичну таємницю, карається позбавленням волі на строк до 3 років.

Програма статистичних досліджень публічної статистики є підсумком усіх статистичних досліджень, проведених у Польщі, щороку охоплює в середньому понад 250 досліджень. У 2022 році проведено та впроваджено 257 досліджень:

- незалежно державними службами статистики (178 досліджень),
- міністерствами, органами центральної влади (33 дослідження),
- спільно Центральним статистичним управлінням, міністерствами, Національним банком Польщі, Управлінням фінансового нагляду Польщі та центральними управліннями (46 досліджень).

На етапі проектування або зміни проведеного опитування державна статистика спочатку використовує дані офіційних реєстрів та інформаційних систем державного управління.

Це означає:

- мінімізація навантаження на респондентів,
- підвищення ефективності статистичних процесів.

Джерелом інформації щодо метаданих офіційних реєстрів та інформаційних систем державного управління є Репозитарій інформаційних стандартів. Репозитарій містить понад 600 описів у цій галузі, отриманих майже з 80 управлінь.

Переваги використання реєстрів та інформаційних систем

- більша гнучкість і швидке реагування статистики на інформаційні потреби користувачів – надання інформації, адекватної потребам,
- зменшення адміністративного навантаження,
- підвищення ефективності (зниження витрат) створення статистики
- можливість повністю або частково відмовитися від традиційного збору даних у статистичних формулярах,
- підвищення точності отриманих даних і оцінок,
- підвищення достовірності отриманих даних і скорочення часу обробки даних,
- отримання можливості поєднання збору адміністративних і статистичних даних

Пандемія спричинила необхідність реорганізації статистичних досліджень, а також зміни у сфері досліджуваних питань. У зв'язку з необхідністю швидкого реагування на дослідження впливу пандемії на різні сфери соціально-економічного життя, в окремих дослідженнях, проведених державною статистикою, були введені додаткові питання, пов'язані з COVID-19.

Детальна інформація про статистику щодо COVID-19 доступна на сайті <https://covid.stat.gov.pl>.

Публічна статистика відповіла на питання впливу війни в Україні на польський ринок праці та фінансовий стан суб'єктів господарювання. З квітня 2020 року до огляду економічної ситуації додано додатковий модуль, який дозволяє збирати інформацію щодо поточної оцінки наслідків війни в Україні для підприємств. Аналіз результатів разом із методологічними поясненнями вміщено в додатку до публікації «Тенденції у промисловості, будівництві, торгівлі та послугах 2000-2023» за адресою:

<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/koniunktura/koniunktura/koniunktura-w-przetworstwie-przemyslowym-budownictwie-handlu-i-uslugach-2000-2023-styczen-2023,4,69.html>

Статистика про Україну є на сайті ЄВРОСТАТ – у вкладках: Огляд, Населення та міграція, Енергетика та економіка, Торгівля та сільське господарство, Візуалізації, Новини, Підтримка статистів, Корисні посилання

Статистичне дослідження – збір, збирання та обробка статистичних даних, а також оголошення та оприлюднення результатів проведених розрахунків, досліджень та аналізів, включаючи основні значення та показники.

Дослідження може мати характер:

повний – дослідження охоплює все населення;

частковий – проводиться на певних (зазвичай випадково) відібраних елементах населення, тобто випадкова вибірка, зазвичай репрезентативна для населення.

Дослідження в галузі соціальної статистики, статистики сільського господарства та роздрібних цін проводяться в Польщі на основі PBSSP як постійні, циклічні або разові дослідження. Дослідження проводиться статистичними інтерв'юерами в домашніх господарствах і фермерських господарствах і комерційних установах з використанням наступних методів:

- інтернет-опитування;
- телефонний контакт;
- пряма співбесіда.

Найважливіші опитування:

- аналіз бюджету домогосподарств – (проводиться з 1957 р.) – метою дослідження є отримання інформації про розмір доходів і витрат, пов'язаних з веденням домашнього господарства, опитування проводиться безпосередньо інтерв'юерами, які щомісяця контактують із випадково вибраними домогосподарствами;
- дослідження економічної активності (BAEL) – (проводиться з 1992 р.) – метою дослідження є отримання даних про ситуацію на ринку праці, рівень безробіття в окремих кварталах, інформації про зміни професійної активності населення.
- обстеження стану домогосподарств – (проводиться з 1997 р.) – метою обстеження є отримання показників, що відображають ставлення споживачів та їх зміни з часом, на основі суб'єктивних думок про зміни загальної економічної ситуації в країні та фінансового становища домашніх господарств
- європейське дослідження умов життя (EU-SILC) – (реалізується з 2005 р.) – метою дослідження є отримання порівнювальних даних про умови життя населення країн-членів Європейського Союзу. Це основне джерело інформації, яке використовується для розрахунку показників доходів, бідності та соціальної ізоляції в Європейському Союзі
- дослідження використання інформаційно-комунікаційних технологій у домогосподарствах (SSI-10) – (проводиться з 2005 р.) – метою дослідження є визначення рівня доступу та використання інформаційно-комунікаційних технологій у домогосподарствах та серед осіб віком 16-74 роки

Соціальні дослідження – найважливіші теми

- Обстеження сімейних бюджетів домашніх господарств,
- Дослідження споживання палива та енергії в домашніх господарствах,
- Європейське дослідження умов життя (EU-SILC),

- Стан домашніх господарств,
- Поїздки нерезидентів до Польщі. Рух транспортних засобів і людей на кордоні Польщі з країнами Європейського Союзу,
- Участь польських резидентів (резидентів) у подорожах (PKZ),
- Опитування про неоплачувану роботу поза домогосподарством,
- Використання інформаційно-комунікаційних технологій у домашніх господарствах (SSI-10),
- Стан економічної активності населення (BAEL).

Сільськогосподарські дослідження – найважливіші теми:

- Огляд економічного стану сільськогосподарських господарств (AK-R),
- Дослідження врожайності озимих зернових (жито, озима пшениця),
- Перевірка врожайності картоплі,
- Обстеження птахівництва та тваринництва (R-ZW-B),
- Обстеження поголів'я свиней та вирощування молодняка свинарства (R-ZW-S).

Дослідження цін – найважливіші теми:

- Дослідження цін на споживчі товари та послуги,
- Котирування ринкових цін на основні сільськогосподарських продуктів (R-CT)

План заходів до 2030 року – це комплексний план розвитку світу, розроблений ООН шляхом переговорів між країнами-членами з перспективою до 2030 року. У ньому всі 193 країни-члени ООН зобов'язалися спільно прагнути забезпечити гідне життя всім мешканцям в умовах миру і економічного прогресу в світі, поважаючи природне навколишнє середовище. Цей порядок денний до 2030 року визначає 17 Цілей сталого розвитку (ang. Sustainable Development Goals – SDGs) і 169 пов'язаних із ними завдань, досягнення яких вимагає загальної мобілізації та партнерської співпраці всіх країн, урядів, підприємців і громадянського суспільства.

**ЦІЛЬ 1. Покінчити з бідністю** – повсюдно ліквідувати бідність у всіх її формах в цілому світі

ЦІЛЬ 2 «Нульовий голод» – покінчити з голодом, досягти продовольчої безпеки та покращити харчування, а також сприяти сталому сільському господарству

ЦІЛЬ 3 Міцне здоров'я та якість життя – забезпечити здорове життя для всіх людей різного віку та сприяти добробуту

ЦІЛЬ 4 Якісна освіта – забезпечити високоякісну освіту для всіх і сприяти навчанню впродовж життя

ЦІЛЬ 5 Гендерна рівність – досягнення гендерної рівності та розширення можливостей жінок і дівчат

ЦІЛЬ 6 Чиста вода та санітарія – забезпечити доступ до води та санітарії для всіх людей шляхом сталого управління водними ресурсами

ЦІЛЬ 7 Чиста та доступна енергія – надати кожному доступ до джерел стабільної, сталої та сучасної енергії за доступною ціною

ЦІЛЬ 8 Економічне зростання та гідна праця – сприяти стабільному, стійкому та інклюзивному економічному зростанню, повній і продуктивній зайнятості та гідній роботі для всіх людей

ЦІЛЬ 9 Інновації, промисловість та інфраструктура – створити стабільну інфраструктуру, сприяти сталій індустріалізації та підтримувати інновації

ЦІЛЬ 10 Зменшити нерівність – зменшити нерівність усередині та між країнами

ЦІЛЬ 11 Сталі міста та громади – зробити міста та населені пункти безпечними, стабільними, стійкими та інклюзивними

ЦІЛЬ 12 Відповідальне споживання та виробництво – забезпечити моделі сталого споживання та виробництва

ЦІЛЬ 13 Кліматичні дії – вжити термінових заходів для боротьби зі зміною клімату та її наслідками

ЦІЛЬ 14 Життя під водою – захищайте та використовуйте океани, моря та морські ресурси в екологічний спосіб

ЦІЛЬ 15 Життя на суші – захистити, відновити та сприяти сталому використанню наземних екосистем, раціонально керувати лісами, боротися з поширенням пустель, зупинити та усунути процес виснаження ґрунтів і зупинити втрату біорізноманіття

ЦІЛЬ 16 Мир, справедливість і міцні інституції – сприяння мирним і інклюзивним суспільствам, забезпечення доступу до правосуддя для всіх людей і створення ефективних, підзвітних і інклюзивних інституцій на всіх рівнях

ЦІЛЬ 17 Партнерства на користь досягнення цілей – посилити заходи щодо реалізації та активізувати глобальне партнерство для сталого розвитку

Кожен, хто цікавиться актуальною інформацією про впровадження Цілей сталого розвитку в Польщі, знайде її на Національній платформі звітності GUS – ЦСУ, яку веде Центральне статистичне управління <https://sdg.gov.pl/>, яка була запущена в 2019 році. Загальнодоступний статистичний збірник знань про Порядок денний до 2030 року, який містить, серед іншого: найважливішу інформацію про сталий розвиток і роль статистики в цій сфері та посилання на публікації про SDG (включаючи звіти SDG). Простота використання заохочує до використання програми і додатків навіть недосвідчених користувачів. Прогрес у досягненні цілей візуалізується за допомогою діаграм, які дозволяють швидко зробити висновки. Усі дані також представлені у вигляді таблиці, а для користувачів, які віддають перевагу автоматичному завантаженню даних, підготовлено API SDG.

Інформація про виконання Цілей сталого розвитку в Україні доступна на сайті Держстату у формі відкритої платформи: <https://www.ukrstat.gov.ua>

Дані востаннє оновлено 30 травня 2023 року.

З 2020 року Головне управління статистики щороку публікує цифрові звіти під назвою: «Польща на шляху до сталого розвитку» <https://raportsdg.stat.gov.pl>, де підсумовуються досягнення Польщі в реалізації SDGs ЦСР. Це інтерактивні видання, розраховані на широке коло читачів, які цікавляться темою сталого розвитку. Кожне видання звіту фокусується на іншому питанні, пов'язаному з SDGs. Публікації містять найважливішу інформацію, подану у вигляді висновків та графіків. Для тих, хто цікавиться аналізами, вони також пропонують можливість завантажити конкретні дані.

Результати розрахунків, досліджень та аналізів, зроблених на основі статистичних даних, зібраних у статистичних дослідженнях офіційної статистики, є загальнодоступними. Отримана статистична інформація оприлюднюється на інформаційному порталі Головного управління статистики у формі:

- публікації в алфавітному та тематичному порядку,



- сигнальні дослідження,
- бази даних.

Вибрані бази даних у Польщі – надійне та актуальне джерело інформації

- Галузеві бази знань (DBW);
- Локальний банк даних (BDL);
- Демографічна база даних;
- STRATEG – СТРАТЕГ;
- База даних SDDS.

#### Галузеві бази знань (DBW)

Платформа, що забезпечує доступ до постійно оновлюваної інформації з системи публічної статистики (польською та англійською мовами). Рішення, прийняті в DBW, дозволяють використовувати різні форми візуалізації даних (таблиці, діаграми та карти) і генерувати зведення, які відповідають індивідуальним очікуванням користувачів. База даних містить дані, розділені за сферами: економіка (включаючи будівництво, ціни, державні фінанси, економічну ситуацію, національні рахунки, наука і технології, промисловість, сільське господарство, транспорт), суспільство (включаючи демографію, освіту, соціальну економіку, ринок праці, сім'ю, культуру), навколишнє середовище (лісове та мисливське господарство, стан і охорона навколишнього середовища).

Ресурс доступний за адресою <https://dbw.stat.gov.pl/>

#### Локальний банк даних (BDL)

Найбільша та найстаріша база даних у Польщі про економіку, суспільство та навколишнє середовище, орієнтована на представлення інформації в територіальних розділах. Пропонує понад 60 тисяч статистичних характеристик, згрупованих тематично. Найстаріші дані датуються 1995 роком. BDL дозволяє проводити багатовимірний статистичний аналіз у системах для міст, гмін, повітів, воєводств і Польщі, а також для одиниць відповідно до номенклатури NUTS (макрорегіонів, регіонів і субрегіонів). База даних також дозволяє генерувати інформацію в довгострокових часових рядах у вигляді таблиць, діаграм і карт. Ресурси BDL у вигляді короткострокових і річних статистичних даних постійно доповнюються і оновлюються.

Ресурс доступний за адресою <https://bdl.stat.gov.pl>

### Демографічна база даних

Забезпечує доступ до даних, що характеризують демографічну ситуацію у Польщі. Показує та ілюструє динаміку змін стану та структури населення, природного руху та міграції. У 2017 році ресурс поповнився експериментальним дослідженням щодо прогнозу чисельності населення муніципальних утворень на 2017–2030 роки. У 2022 році база даних була доповнена раніше неопублікованими даними про тривалість здорового життя в Польщі в 2009–2021 роках. Крім того, у цьому ж році оновлено дані за результатами Всепольського перепису населення та житлового фонду 2021 року щодо стану та структури населення, а також коефіцієнтів природного руху за 2020-2021 роки.

Ресурс доступний за адресою

<https://demografia.stat.gov.pl/bazademografia/StartIntro.aspx>

### СТРАТЕГ – STRATEG

Система підтримки процесу моніторингу розвитку та оцінки ефектів дій, вжитих для зміцнення соціальної єдності. Показники, зібрані тут, використовуються для спостереження за впровадженням стратегій, які застосовуються як у Польщі, так і в Європейському Союзі. STRATEG містить показники державної статистики та кількох десятків інших джерел, у тому числі: наукові установи, центри, інститути та офіси на національному та регіональному рівнях, бази даних міжнародних установ та організацій. Цифрові дані доповнюються визначеннями понять та методологічною інформацією, а також тематичними звітами та аналізами.

Ресурс доступний за адресою <https://strateg.stat.gov.pl>

### База SDDS

Вона містить економічні та фінансові дані Польщі за спеціальним стандартом поширення даних Міжнародного валютного фонду. У базі даних користувач має можливість ознайомитися з Календарем розповсюдження даних, який містить інформацію про дати оприлюднення статистичних даних публічної статистики.

Ресурс доступний за адресою <https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/sdds/>

Інформаційний портал Центрального статистичного управління GUS надає інформацію про класифікації та номенклатури, що використовуються в державній статистиці, а також їх міжнародні еквіваленти та взаємні зв'язки. Користуючись пошуковою системою, користувачі можуть самостійно вибрати (відповідно до символу/коду, фрази чи пояснення) відповідні групи класифікацій у сфері: види діяльності – згідно з польською класифікацією видів діяльності, продукти та послуги – згідно з польською класифікацією товарів та послуг, основні засоби – згідно з Класифікацією основних засобів, будівництво об'єктів – згідно з Польською класифікацією об'єктів будівництва. База даних тлумачення класифікації містить зразки тлумачних висновків, виданих Міністерством статистики.

Ресурс доступний за адресою

<https://stat.gov.pl/metainformacje/interpretacje-klassyfikacji/>

Враховуючи зручність і простоту доступу до продуктів, створено портал <https://api.stat.gov.pl/>, через який можна завантажити дані з ресурсів:

- Локальний банк даних (BDL),
- Галузеві бази знань (DBW),
- Система моніторингу розвитку STRATEG,
- Платформи SDG (Sustainable Development Goals),
- реєстр REGON,
- Реєстр TERYT

Портал геостатистики – це інноваційний інструмент для представлення даних у просторових поняттях. Він виконує функцію збору, представлення та надання інформації широкому колу одержувачів, зокрема: державним управлінням, підприємцям, окремим користувачам та науково-дослідним установам.

Він доступний на <https://geo.stat.gov.pl>

На порталі геостатистики ви можете підготувати статистичні аналізи в будь-якому просторовому розділі, як визначеному користувачем, так і завантаженому із зовнішніх просторових сервісів. Ви можете комбінувати дані GUS ЦСУ з даними, зібраними користувачем. Доступні інструменти для геокодування об'єктів, тобто призначення географічних координат на

основі адресів, а також нові сервіси для пошукового аналізу просторових даних, геостатистичного моделювання, а також рішення, що дозволяють збагачувати редагований користувачем контент геостатистичною інформацією та аналізами. Портал «Геостатистика» містить, серед іншого, дані Всепольського перепису населення та житлового фонду 2021 року.

SMUP – це система, що містить широкий набір показників для моніторингу державних послуг. Це унікальний захід у Польщі, над яким працювали експерти з державної статистики та організації місцевого самоврядування. Завдяки досвіду спеціалістів та залученню понад 200 органів місцевого самоврядування, SMUP є першою інформаційною системою створеною «під користувача».

Доступ до SMUP можливий через три інтерфейси:

- базовий, тобто браузер даних,
- розширений, тобто аналітичний портал,
- API (інтерфейс прикладного програмування), який дозволяє завантажувати дані та метадані в інші ІТ-системи в автоматизований спосіб

Він доступний на <https://smup.gov.pl>

### **Міжнародні організації – спільні завдання у сфері статистики**

- Розробка принципів, рекомендацій, посібників;
- Збір і розповсюдження статистичних даних;
- Співпраця з іншими міжнародними організаціями;
- Сприяння розвитку статистики, покращення порівнянності;
- Консультування інших органів організації з питань статистики та її якості;
- Допомога розвитку;
- Просування статистики та методів виробництва.

Міжнародні бази даних – де шукати інформацію під час кризи

- EUROSTAT
- AMECO

- OECD.Stat
- World Economic Outlook Database
- DataBank
- FAOSTAT
- ILOSTAT
- UIS.Stat
- Monthly Bulletin of Statistics Online
- WTO Data
- World Population Prospects

### **База даних EUROSTAT**

Статистичне управління Європейського Союзу, або EUROSTAT, є основним джерелом статистики для країн Європейського Союзу. База даних Євростату містить показники з усіх тематичних сфер, представлені у вигляді динамічних і статичних таблиць. Також включає показники моніторингу політики та програм Європейського Союзу (наприклад, стратегія «Європа 2020»). Щорічні, квартальні та щомісячні дані доступні для країн ЄС та їх регіонів (включаючи агрегати для ЄС та зони євро), а також, у багатьох випадках, для країн-кандидатів та окремих країн, що не є членами ЄС (наприклад, США та Японія).

<https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

### **База даних АМЕСО**

АМЕСО — це макроекономічна база даних Європейської Комісії, що містить дані Євростату, доповнені додатковими міжнародними джерелами. База даних містить річні дані переважно у сфері національних рахунків для країн Європейського Союзу, країн-кандидатів та членів ОЕСД. Часові рамки доступні з 1960 року, а основною валютою фінансових даних є євро.

[https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-research-and-databases/economic-databases/ameco-database\\_en#database](https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-research-and-databases/economic-databases/ameco-database_en#database)

### **База даних ОЕСД.Stat**

ОЕСД.Stat – це база даних Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСД), що містить інформацію (річну, квартальну та місячну), зокрема, щодо: демографії, навколишнього середовища, ринку праці, освіти,

цін, національних рахунків та зовнішньої торгівлі для країн OECD та окремих країн світу (наприклад, Бразилії, Китаю та Індії).

<https://stats.oecd.org/>

### **База даних World Economic Outlook Database**

World Economic Outlook Database — база даних Міжнародного валютного фонду (МВФ); надає вибрані макроекономічні дані, які оновлюються двічі на рік у рамках звіту "World Economic Outlook". База даних пропонує інформацію для більшості країн світу з 1980 року з дворічними та середньостроковими прогнозами для окремих показників.

### **База даних DataBank**

Це портал Світового банку, який містить бази даних з питань розвитку, пов'язаних з економікою, освітою, охороною здоров'я та бідністю, включаючи показники світового розвитку, ведення бізнесу та показники світового управління (World Development Indicators, Doing Business та Worldwide Governance Indicators). Бази даних містять річні дані для більшості країн світу. Вони мають додаткові функції, зокрема: дозволяють створювати власні показники, виконуючи математичні операції над доступними даними.

<https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators>

### **База даних FAOSTAT**

FAOSTAT — це платформа Продовольчої та сільськогосподарської програми організації ООН (FAO), яка надає широкий спектр даних про продукти харчування, сільське господарство, лісове господарство, рибальство, а також навколишнє середовище, економіку та технології, пов'язані з вирощуванням рослин і розведенням тварин. База даних містить ретроспективні річні дані з 1961 року для понад 245 країн світу.

<https://www.fao.org/faostat/en/#data>

### **База даних ILOSTAT**

ILOSTAT — база даних Міжнародної організації праці (ILO – МОП), програма ООН з питань ринку праці. Це джерело інформації охоплює,

зокрема: зайнятість, безробіття, заробітну плату, вартість робочої сили, охорону праці та безпеку для більшості країн світу, залежно від тематики, навіть з 1947 року з коротко- та довгостроковими прогнозами. База даних також містить статистичну інформацію щодо виконання Цілей сталого розвитку у сфері ринку праці.

<https://ilostat.ilo.org/data/>

### **База даних UIS.Stat**

UIS.Stat — база даних Управління ООН з питань освіти, науки та культури (ЮНЕСКО), яка є багатим джерелом інформації у сфері освіти, науки, технологій та інновацій, культури, інформації та комунікації. Вона містить річні дані з 1970 року, доповнені основною демографічною та соціально-економічною інформацією, з можливістю створення власних таблиць і діаграм. База даних також містить статистичні дані щодо реалізації Цілей сталого розвитку щодо освіти.

<http://data.uis.unesco.org/>

### **База даних Monthly Bulletin of Statistics Online**

**Monthly Bulletin of Statistics Online** у версії бази даних надає щомісячні, квартальні та річні економічні та соціальні дані для понад 200 країн світу, які представлені щомісячною публікацією ООН. Містить понад 100 показників, включаючи: населення, промислове виробництво, будівництво, ціни, зайнятість і заробітки, енергетику, транспорт, міжнародну торгівлю товарами, фінанси та національні розрахунки.

<https://unstats.un.org/unsd/mbs/app/DataSearchTable.aspx>

### **База даних WTO Data**

WTO Data – Дані COT – це база даних Світової організації торгівлі (COT), яка містить інформацію про міжнародну торгівлю товарами та послугами та доступність ринків (включаючи митні тарифи) для більшості країн світу. Залежно від показника доступні місячні, квартальні або річні звіти у довгих часових рамках. Фінансові дані виражені в доларах США.

<https://data.wto.org/en>

### **База даних World Population Prospects**

World Population Prospects — це портал, що надає демографічні оцінки та прогнози, підготовлені Департаментом ООН з економічних і соціальних питань. Ключові демографічні показники наведено для груп країн, визначених ООН (за рівнем розвитку) та Світовим банком (за доходом), а також для географічних регіонів, регіонів світу, які використовуються для вимірювання реалізації цілей Сталого розвитку, субрегіонів та країн для вибраних років періоду 1950-2100.

<https://population.un.org/wpp/>

*«Наука будується з фактів так само, як будинок будується з цегли, але просте накопичення фактів не є наукою, так само як купа цегли не є будинком».*

**Жюль Анрі Пуанкаре** – французький математик, механік, фізик, астроном і філософ. Президент Паризької академії наук, член Французької академії та понад 30 інших академій по всьому світу. Він є одним із найвидатніших математиків в історії людства.